

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

7 De baptismo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

raria manus ad illa extendi possint, ad tentanda nefanda & horribilia dictu: id eoque pœna imposita ea negligenter custodientibus. *b.*

SCHOLIA.

a Vide Angelum Clauasium, in summa, in verbo, Sacramentum. Numero, 13. Abmunitur impiissime Sacramentis sortilegi, Vide qua dixi, lib. 3. Syntag. iur. cap. 6. & lib. 4. c. 15. Probat, & cap. 2. de Apostat. can. qui vis, 117. & sequ. de Consecration. d. st. in d. 4. Inssu Deus, Exodi, cap. 30. Mosi facere unctiois oleum Sanctum, opere unguentari, quo ungeretur tabernaculum & res eius ad Sanctificationem. Prohibuit autem carnem hominis ungi ex eo, sub pœna mortis. Id ipsum & de thymiamate altaris dictum, ne ad profanos & priuatos usus sub pœna mortis conuerteretur.

b cap. 1. de Custod. Eucharistia, Chrismatis, & aliorum Sacramentorum, lib. 3. tit. 44. cap. sane, 10. de Celeb. Missar. lib. 1. tit. 41. ca. qui bene non custodierit, de Consecration. distinction. 1.

CAPVT X.

Rationes aliqua Sacramentorum.

i TRIPlici porro de causa dicunt Theologi instituta fuisse Sacramenta, propter humiliationem, eruditionem, & exercitationem: *a* sed hæc & alia apud illos cognoscenda relinquamus, progrediamur, & ad singula Sacramenta perueniamus.

SCHOLIA.

a Magister sententia. lib. 4. distinction. 1. question. 2. Propter humiliationem, ut dicitur homo insensibilibus rebus, qua ei natura inferiores sunt, se ex præcepto Creatoris cum reuerentia subicit, ut magis ex hac reuerentia placeat; non in illis, sed per ea ab eo querens opem. Erudito eo respicit, ut id quod foris in specie visibili cernitur, ad inuisibilem virtutem agnoscendam mens erudiat. Exercitatio, eo pertinet, ne homo sit otiosus, & vana contemplatione a damone inficiatur.

A D E B A P T I S M O

TIT. VII.

a De Baptismo & eius effectu lib. 3. Decret. Tit. 42. in Cle. lib. 3. tit. 15. in Decreto Gratia. tota distinct. 4. de Consecratione. in Codice Iustiniano, ne sanctum Baptisma reiteretur lib. 1. tit. 6. in nostro Syntag. Iuris, lib. 2. c. 4.

CAPVT I.

B De nomine, & in Glossa: quando aqua sacramentum: & quod lingue tantum tres in Ecclesia, & de profano baptisate.

BAPTISMUM inter Sacramenta annumeratiam satis superiori titulo dictum est. *a* Quamobrem probatione illa contenti ad reliqua, qua baptismi sunt, prouenio. Baptismus generaliter, idem est, quod ablutio, asperctio, a Græco verbo, *b* βαπτίζω, quod est abluo, immergo, unde βαπτισμός & βαπτισμα, merctio, lotio, ablutio; & βαπτιστήριον lauacrum; & βαπτιστής seu baptista, qui immergit, qui abluit. Commune ita nomen & profanis & sacris ablutioibus & expiationibus: c verum hic de Ecclesiastico, diuino & sacramentali baptisate, agere instituiamus tantummodo.

SCHOLIA.

D *a* Supra tit. 6. & c. 2. Gloss. ad c. 1. ad ver. Sacramentum, de Consecration. distinct. 4. tradit, aquam in baptismo, esse Sacramentum, & ipsum characterem, similiter 32. question. 2. c. licite, & ipsam etiam ablutioem. Et hæc tria idem significare, scilicet ablutioem interius factam, vel qua fieri debet propter fide accipientem. Aquam autem incipere & desinere esse Sacramentum in prolatione vltima litera illius forme, quia tunc signat: non ante vel post esse Sacramentum, remanere tamen rem sacram, cap. 1. de sacra unctio. Quem admodum dicitur in oleo benedicto vel Chrismate: quia tandiu est Sacramentum, quandiu fit cum eo unctio, non ante

vel post: remanere tamen rem sacram., A quamvis alii contrarium dicant, inquit Glos. ut notatur in c. detrabe. 1. quest. 1. adde, can. per aquam baptismi, de Consecratione distinctione 4.

b Hic obiter notandum Ecclesiam Catholicam vii tribus linguis principalibus, Hebraica, Graeca, Latina. Verba quaedam in suis mysteriis & diuinis administrationibus, integra & immutata retinuisse: non autem ex aliis admisisse. Eo quod titulus Crucis, in qua Dominus noster fixus fuit, Hebraice, Graece & Latine tantum conscriptus fuit. Diui Iohannis, c. 1. Sic ex Hebraeis inuenimus: Eli, Eli, Lamanazabatani. D. Matthei, cap. 27. Deus Zebaoth. Messa a mas, tributum, oblatio. Ex Graecis habemus: Kyrie eleison; Baptisma, Chrisma, Exorcistes, Cathecumenos, Euergumenos, Eucharistiam, & alia plura, ex Latinis fere omnia nunc nobis.

c Profana baptismata, sunt ablutiones a sordibus corporalibus, qualia habebant plura Iudaei, Ecclesiastici, 34. Marci 7. Docuimus & lib. 36. Syntagmatis, c. 2. Num. 1. quomodo & per aquam gentiles expiarent crimina; qua ibi vide.

CAPVT II.

- 1 Diuisio seu distinctio Baptismi octuplex.
- 2 Christianum, sanguinis, fluminis.
- 3 Fluminis.

R VRSVM Baptisma in sacra scriptura octuplex refertur. a Primum, fuit diluuii, quo terra inundata est a peccatis, seu peccatoribus, deletis seu suffocatis delinquentibus, qui tunc eam incolebant. b Secundum fuit in maris rubri transitu, in quo adfuit aqua, nubes & ignis. Tertium, fuit illud, quo immundi lauabantur, & post lotionem purificati in castra redibant. d Quartum Diui Ioannis Baptisma, introductorium ad Christi Baptisma, nondum tamen spiritale, sed ad poenitentiam pertinens. e Quintum, constat lacrymarum copiosa emissionem, vere laboriosum. f Sex-

tum ex sanguinis irrigatione seu aspersione, in martyrio pro fide Christi. g Septimum Baptisma dicitur non salutare, quod sine fine peccatores punit. h Octauum Christianum totum spirituale.

Brenius autem, † Baptisma Christianum 2 distribuimus, in Baptisma sanguinis, fluminis, & fluminis. k Baptisma sanguinis est, quando quis pro fide eiusque confessione martyr seu testis fit, & in sanguine suo baptizatur, cuiusmodi dicitur Baptismus innocentium Martyrum, & latronis in cruce Deum confitentis, qui dum patereretur, credidit, & in quo, quod de Sacramento Baptismi defuerat, cōpleuit omnipotentis benignitas, quia non superbia, non contemtu, sed necessitate defuerat. l Baptismus fluminis, quando quis igne & gratia Sancti Spiritus sic mundatur & abluatur a peccatis, dum coram persecutore fidei constanter, antequam aqua & Spiritu baptizari possit, fidem confitetur; m vel dum quis fidem habet, & credit se fuisse baptizatum. n

Baptisma fluminis est lauacrum regenerationis, ablutio corporis, accedente certa & praescripta forma verborum, hocque & Sacramentale Baptisma, de quo hic agemus praecipue.

SCHOLIA.

- D a Apud Athanasium. lib. de diuer. questio. quest. 133.
- b Genes. c. 7. & 8. & 2. Petri, cap. 2. Sapientia 10. can. quid ergo, 23. quest. 5. can. non est. 6. distin.
- c 1. ad Corinth. c. 10. Exod. c. 13. ca. ne quemquam. de consecrat. dist. 4.
- d Numero. cap. 19. Iudih. cap. 12.
- e Actor. cap. 1. & 19. diui Ioan. etiam cap. 1. D. Marci. cap. 8. 9. can. non regenerabantur. de consecrat. dist. 4.
- f Psal. 6. Laboranti in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum.
- g Hoc & dominus noster baptizatus, D. Marc. 10. Luc. 11.

h Athana-

h Athanasius. ubi supra. de diuersis quaestio-
nibus.

i de quo nos infra mox dicemus copiosius.

k Gloss. ad can. 1. ad verbum, necessarium,
de consecrat. distinct. 4.

l can. Baptismi vicem, 34. Et can. Cathecumenum. de consecrat. dist. 4. c. nullus exspectet. circa principium, Et §. si. de Pœn. dist. 7. Defectum Baptismi supplet in latrone Passio Christi, item Et supplet fides conuersi, ubi necessitas Baptismum aqua excludit. Gloss. ad d. cap. Baptismi vicem, ad verbum Cyprianus. Sic Et verus Baptismus non tam ablutione corporis, quam fide cordis constare dicitur. in ca. verus Baptismus. 150. de consecrat. dist. 4. ex diuo Augustino Tra. in Ioannem 8. ad ca. 15. diui Iohannis. Et quod apud nos valet aqua baptismatis, hoc egit apud veteres, vel pro paruulis sola fides, vel pro maioribus virtus sacrificii: vel pro his, qui de Abrahâ stirpe prodierunt, mysterium Circumcisionis, ut ait diuus Gregorius. lib. 4. in Iob. c. 2. in Moralibus: Et refertur in cano. quod autem apud nos, Et can. sequenti. de consecrat. dist. 4. adde que dixi infra. cap. 6. littera v. Baptismus flaminis imprimi Characterem, Et liberat a pœna debita Et culpa. Baptismus fluminis est, cum qui habens fidem volens baptizari caret Baptismo aqua, non quidem per negligentiam Et contemtum, sed propter impotentiam, quia scilicet habere non potest, Et liberat queng, a culpa Et pœna. Baptismus sanguinis, ut in martyribus, qui non valentes habere Baptismum aqua, proprio sanguine baptizantur: vel potius merito sanguinis pretiosissimi in cruce effusi. Et hic similiter liberat a culpa Et pœna. Sed isti duo Baptismi flaminis Et sanguinis dicuntur extenso nomine, quia quoad euacuationem Et culpam Et pœnam suppleant locum Baptismi flaminis, sed tamen non imprimunt characterem. Vnde quidam dicunt, quod si contingeret aliquem talium baptizatorum resuscitari, quod deberet baptizari Baptismo aqua:

A Iohannes Gerson, 2. parte operum in compendio Theologia de Sacramentis.

m can. Baptismi vicem in secundo de Consecratione distinctione quarta.

n cap. 2. de Presbyter. non baptiza. lib. 3. titulo 43. Et hoc est Baptisma per potestatem impartitum, nempe per Deum, quod aliud est ab eo quod fit per ministerium, nempe per ministrum, ut ait Diuus Augustinus in Iohan. tractatu, 5. ad caput 1. qui refertur, in can. 39. aliud est, de Consecratione distinct. 4. Constituit Et Basilius Magnus lib. de Spiritu Sancto, capit. 15. baptisma ignis purgationem, que fit in ultimo iudicio per ignem. Quia ignis quale cuiusque fuerit opus, probabit. 1. ad Corinth. capite 3. Et baptizatos igne Spiritus Sancti fuisse putat Apostolos Cyrillus, Hierosolymitano. Catechesi 3. Et 17. Illuminatorum, per cap. 2. Altorum Et cap. 3. D. Matthai: ibi ipse vos baptizauit Spiritu Sancto. Quamquam Et aqua fuisse baptizatos putet Tertullianus lib. de Baptismo, cap. 13. Et Diuus Augustinus ad Selenicianum, epistola 108. cuius verba in can. quando, 147. de Consecratione. distinctio. 4. Nicephor. lib. 2. cap. 4. Singulare est quod ait Cyrillus Hierosolymit. Catechesi 3. Et Basilius Mag. de Spiritu Sancto capit. 15. quod Dominus noster IESVS, misit aquam Et sanguinem ex latere, ut illa tempore pacis, hoc tempore persecutionis Baptismus fieret. Aqua vicem, Et visibilis Sacramenti in necessitate, que aquam adhiberi non permittit, supplet Martyrium, Et cordis contritio, distinct. c. Baptismi vicem, Et c. Cathecumenum, de Consecratione. distinctio. 4. Glossa ad ca. 1. ad verbum, sacramentum, eadem de Consecratione. 4. distinct. explicat Et Diuus Augustinus lib. 4. de Baptismo contra Donatistas, ca. 22.

B

C

D

E

F

G

H

I

K

L

M

N

ris, interiore anima per Spiritum sanctum factam, indicat, signat & operatur: qua fit additis verbis ad elementum: quod explicat, D. Ambrosius lib. 1. de Sacramentis, ca. 4. & 5. unde sumtus canon per aquam, 9. de consecrat. distin. 4. Videndum Consilium Tridentinum, sessione 7. titulo de Sacramentis in genere, ca. 2. 6. & 8. Dicitur, & in ca. proprie, eadem 4. de consecratione, distinctione, quod Baptismus fluminis sumtus simpliciter virtutem ex Passione Christi. Notat & Glo. ad cap. 1. ad verbum, Sacramentum, de consecrat. distin. 4. quando aqua sit Sacramentum.

CAPVT III.

1. 3. Vnum Baptisma nec iterandum. 1. 3. 2. Regeneratio in eo spiritualis. 4. de Baptismo hæreticorum. 5. de simulato.

Regeneratio vna est, † ideo vnum Baptisma, a quod non iteratur. b
 2 Per Baptismum † spiritualiter renascitur homo, & membrum Christi fit, c characterem indelebilem accipiens: quem nec baptizatus amittit per peccatum, d nõ secus quam propter maculas aut morbos, neino definit esse natus corporaliter. Et qui iterum scienter & sponte baptizatur, iterum videtur Christum crucifigere, e atque ideo pœnis multis obnoxius est, quæ in iuris corpore continentur. f Is etiam qui Catholicum rebaptizat immanissimum dicitur committere scelus, g pœnisque iuris puniendus. h
 4 Quamobrem † ab Hæreticis baptizati vel ab aliis, cum aliqua & substantiali forma. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii & Spiritus sancti, cum intentione baptizandi, vt Ecclesia docet, vere characterem Baptismi recipiunt, nec sunt rursus a Catholicis rebaptizandi. i Idem est, si in eadem forma & intentione a Iudæis vel infidelibus seu paganis fuerint baptizati, nam & ita ratus eorū est Baptismus, k ideo non rebaptizantur, vt nõ baptizati: verum ta-

men, cum a talibus baptizati veniunt ad fidem Catholicam, in Ecclesiam perducti, in illis suppletur in Baptismo adhiberi a Catholicis solita, omissa in Baptismo, & adduntur: vt chrisma, manus impositio, professio plena fidei, & reliqua. l Si autem in forma Ecclesie baptizati non fiat, sed alio modo, proculdubio baptizandi sunt: nec rebaptizati censentur, qui antea non fuerunt, vt oportet baptizati.

Qui tamen ab Hæreticis scienter fecerint, te baptizari, baptizati quidem sunt, nec debent rebaptizari, sed quia tunc ab illis nihil gratiæ receperunt, sunt per manus impositionem Ecclesie reconciliandi. m

Baptismus quoque † vere suscipitur, si simulate, vel pro sanitate, cum forma & intentione baptizandi Ecclesie detur, nec reiteratur: o quamuis accipienti non proficit ad salutem æternam, nisi in eo simulatio cesset. p Quare Simoni Mago, qui simulate Baptismum accepit, & postea non pœnituit, Baptismus non profuit. q

Si dubitetur porro, num quis fuerit alias baptizatus, baptizari non prohibetur, imo tutius fiet vt baptizetur, r sub hac formula: Si baptizatus es, ego te non baptizo, sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

SCHOLIA,

a cap. fin. de Baptismo lib. 1. tit. 4. 1. ad Ephe. cap. 4. can. non licet. 107. ca. rebaptizatio, 108. de consecrat. distin. 4. diuus Augustinus. epist. 103. ad Maximinum. c. Ecclesie. 68. distin. 4.

b Tunc non sanctum Baptisma iteretur. lib. 1. C. 11. 6. & in proxime citatis iuribus. exemplo Natiuitatis naturalis, que vna est, renascitur etiam semel homo in Baptismo, D. Ioannis Evangelist. capit. 3. & in l. 5. de Hæreticis, in Codice Theodosiano. Iam lotum, (inquit Optat. Mileuitanus contra Donatistas) non reuocamus ad fontem: absit vt iteremus quod semel est, aut duplicemus,

- plicemus quod vnum est. Qui rebaptizatur, non purificat, sed incestat. l. i. ne sacrum Baptisuer. l. i. C. ii. 6. irrogatq. iniuriam Sacramento, dum efficax primo concessum non arbitrat: Et qui rebaptizatur, id auferit quod geminat: vt ait, l. 5. de heretic. C. Theodosia. ca. fin. vt supra. p. 39.
- c ca. quia passus. 36. eod. de consecr. dist. 2. c. ad hoc de consecr. dist. 4.
- d ca. quod quidam, 1. questio. 1. c. licite, 32. questio. 7. ideo rebaptizari non potest sine iniuria imaginis Dei, ca. quemadmodum membrum, 23. questio. 7. Vide Glossam, que explicat. in cap. 2. ad verbum, iniuriam, de Apostat. lib. 5. tit. 9. recedentes a fide, nec Baptisma, nec baptizandi potestatem amittunt. ca. miramur, §. hu. auctoritatibus 24. questio. 1.
- e ca. qui bis. 117. de consecr. dist. 4.
- f Paena, in dict. cap. qui bis: vt bis ignoranter baptizatus ordinari, nisi aliqua maxima necessitas cogat, non possit: si scienter patiantur se rebaptizari, per septem annos peniteant. Si pro munditia petuerint se rebaptizandos, per tres annos: Et in ca. eos, quos episcopos, 118. eadem distinctio. 4. de consecr. Penitentia perpetua episcopis Et Presbyteris Et diaconis sponte vel coacte rebaptizatis imponitur, aliis alia in Caribaginenfi Concilio 5. c. 111. Et in ca. confirmandum est. 50. dist. Statum quoque, ne vquam permittetur rebaptizatus ad clericatus gradum promoveri. Idem in Concilio Toletano. 4. cap. 18. Et in ca. qui in aliquo crimine. 5. dist. Meminit Alexand. 3. sum. Pont. in cap. 2. de Apostatis, quosdam tractos aegritudine longa confectos in sano sortilegarum credentes concilio, vt sanentur, iterare Baptisma, Et ita iniuriam inferre Sacramento. Atque Imperatores Theodosius Et Valentinian. in l. fin. C. ne sanctum Baptisma iteret. diuaphum seu rebaptizatum ingenuum, qui passus fuerit se rebaptizari, vel factum non detulerit, exilio ac decem librarum multa damnari voluerant. ademia testandi Et donandi
- A licentia: imponentes eandem poenam iudicari, qui poenam dissimulauerit in reis castigandis.
- g cap. rebaptizare, de consecr. dist. 4.
- h Etiam si quis ministerium minor prabuerit rebaptizanti: maxime si factum, vt non possit ad sacros ordines promoveri, nisi cum ingresso religionem dispenseretur. capit. 2. de Apostatis. Iure civili Anabaptista, qui rebaptizant, Et rebaptizantur, si Christiani sint, supplicio adiudicantur, si atatem capacem discretionis habeant. l. 2. ne sacrum Baptisma iteretur, Et sacerdotio indigni declarantur, in l. eius. tit. 1. Et in Concilio generali, qui rebaptizauerit excommunicatione percussus, ab omni officio Et beneficio Ecclesiastico deponitur. in ca. fin. §. fin. de Baptismo.
- i ca. dictum est a domino. §. quod vero, cum duobus sequen. 1. questio. 1. d. o. rebaptizare, Et cap. siue hereticus 5. de consecr. dist. 4. c. non est aqua, 50. dist. Et in session. 7. Concilio Tridentini. c. 11.
- k can. Romanus. de consecr. dist. 4.
- l ca. ab antiqua. can. vt hi quibus, de consecratione distinction. 4. can. hi qui, 1. questio. 1. cap. de Arrianis. 109. de consecr. distinct. 4. quod Et supplementum amissorum adhibetur in aliis Sacramentis, que non iterantur. cap. 1. de sacra. non iteran. lib. 1. tit. 16.
- m dict. can. de Arrianis. Et ca. si re vera. 30. de consecr. dist. 4.
- n ca. quod quidam dicunt. 1. qua. 1. ca. quamuis. de consecr. dist. 4.
- o can. solet etiam 31. cum duob. frequentibus de consecr. dist. 4.
- p ca. tunc valere incipit, de consecr. dist. 4.
- q can. quod interrogasti. 37. distinct.
- r can. paruulos 110. cum 3. seq. de consecra. distinct. 4.
- s Forma ponitur illa. in cap. 2. de Baptismo.

CAPVT IIII.

De materia Et forma Baptismi. aqua Et Spiritu sancto. 1. Et 2.

Baptisma ¶ constat aqua & Spiritu san-
cto, a verbo, & aqua, quorum altero
deficiente, non perficitur. *b* Aqua natura-
lis sine vlla artificiali admixtione esse de-
bet, *c* aqua rursus debet esse sanctificata,
nisi fiat tempore necessitatis vrgentis, quo
casu aqua quælibet naturalis idonea est. *d*
Forma in inuocatione explicita sanctif-
simæ Trinitatis & substantialis: *e* Ego te
baptizo in nomine Patris, & Filii & Spiritus
Sancti. *f* Quamquam aliquando in Eccle-
siæ incunabulis, vt nomen domini nostri
Iesu Christi mentibus fidelium imprime-
retur, baptizatum fuerit in nomine Iesu. *g*
Sub quo continebatur etiam tota sanctif-
sima Trinitas. Nam filius Dei, non potest
esse sine Patre, nec Pater & Filius sine Spi-
ritu sancto ab vtroque procedente. Nec
obest Baptismi veritati, si verba Baptismi:
Ego te baptizo, &c. male pronuntientur,
vel per ignorantiam recti sermonis, vel per
impedimentum linguæ. *h*

S C H O L I A.

- a* Iuxta illud, nisi quis renatus fuerit ex
aqua & Spiritu sancto, &c. *Diui Ioan. c.*
3. & c. regenerat. de consecratione distin-
ctione 4.
b *ca. 1. §. Sacramentum, de summa Trinita.*
ca. penult. de Baptism. ca. non vt appone-
res, §. eod. tit.
c *ca. penult. de Baptismo in ca. 1. de consecr.*
distinct. 4. In Concilio Tridentino session.
5. de Sacramen. Baptismi. Sic etiã in Con-
cilio Florentino statutum, vt esset vera &
naturalis aqua in Baptismo, nec interesse,
frigida ne esset an calida. Purgat autem
aqua peccata, non ex se, sed ex vi verbi &
passionis Christi: & quia aqua fuit sancti-
ficata ex tactu corporis Domini IESU
CHRISTI. Matthai. ca. 3. ca. nunquam
aqua, de consecration. distinctio. 4. Sic non
aqua sola est, sed tria in Baptismo, que v-
num sunt, aqua, sanguis & Spiritus: diui
Ioannis epistola 1. ca. fin. quod explicat di-
uus Ambrosius. Tomo 4. lib. de his qui ini-

tiantur mysteriis. Baptismus figuratus fuit
in aquis, vt Exod. 14. de baptizato in are-
na, & de baptizato a pueris, vide libr. 2.
Synagm. iuris. cap. 4. nu. 12. & 13.

d Vide Richardum in 4. sententiarum di-
stinct. 5. art. fin. q. 1. Cur in aqua celebre-
tur hoc sacramentum, plures adferuntur
rationes. Prima, ex significatione, quia a-
qua habet vim refrigerandi & lauandi,
unde signat gratiam lauantiem culpa ma-
culas, & refrigeranti incendium fomitis.
Secunda, quia aqua communis est, & fa-
cile haberi possit. Tertia, quia aqua cum
sanguine non aliud fluxit ex latere domi-
ni. Quarta, quod spiritus viuificans pri-
mum super aquas apparuit. Genes. 1. *Quin-*
tã, quia Saluator Iordanis aquam, mun-
dissima sua carne tetigit, & virtutis aqua
dedit.

e *ca. si re vera, & ca in synodo. de consecrat.*
distinct. 4.

f *ca. de Baptism. ca. retulerunt. de consecratio.*
distinct. 4. & sic mandauit fieri Christus.
D. Matthai. cap. 28. versu. 19. Euntes
ergo docete omnes gentes, baptizantes
eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus
sancti. Pronomen tamen, ego, non est de
necessitate Sacramenti & potest omitti si-
ne magna culpa, tutius tamen sit, si adhi-
beatur, reliqua sunt de forma necessaria:
item nec dictio, te, quia plures simul ba-
ptizari possunt in necessitate, qui aquis
perfundi possunt, & potest dici, ego vos ba-
ptizo, si plures tamen baptizant, non pos-
sunt dicere, nos te baptizamus, vt omnia
explicat Ioannes Gerson. in 2. parte, ope-
rum in compendio Theologia, dum de se-
ptem Sacramentis agit, & de forma Ba-
ptismi. Sicque alie forme reprobanda: vt
eorum, qui & tempore Apostolorum ba-
ptizabant in nomine trium principio ca-
renium, de cuius prohibitione cautum, can.
Apostol. 48. Si quis episcopus aut Præ-
byter secundum ordinationem Domi-
ni, non baptizauerit in Patrẽ, & Filium
& Spiritum sanctum, sed in tres princi-
pio ca-

De aliis ceremoniis Baptismi.

pio carentes, aut tres filios, aut tres pa-
 racleros, deponitor. item prohibita Gno-
 sticorum Hereticorum forma, qui bap-
 tizabant in nomine ignoti patris, in verita-
 te matris omnium. Et in nomine descen-
 dentis Iesu, ut scribit Irenaeus. lib. 1. ca. 18.
 ut & illa Arrianorum, qui baptizabant
 in nomine Patris per Filium in Spiritu san-
 cto, quam & miraculum reprobavit apud
 Nicephorum Calix. libr. 13. ca. 35. ut &
 illa reiecta Eunomianorum, qui non bap-
 tizabant in nomine trium personarum, sed
 in domini mortem, ut narrat Socrat. lib. 5.
 c. 23. quod & prohibetur. in c. Apost. 49.

B Actor. cap. 2. vers. 38. & cap. 19. versu.
 5. can. quodam, 24. ca. multi, 82. de conse-
 crat. distinct. 4. vide Glossam. ad caput. 1.
 de Baptismo. Et hanc sententiam & expli-
 cationem tribuit Scholastici. D. Ambro-
 sio. lib. 1. de Spiritu sancto. cap. 3. quom se-
 cutus est Beda. in capit. 10. Actorum. D.
 Bernardus, epist. 340. ad Henricum. Hu-
 go de sancto Victore. lib. 2. de Sacra. parte
 6. cap. 2. Magister sententia. 4. sententia-
 rum distinct. 1. Nicolaus Papa epistola ad
 Bulgaros existimantes, quod ita & fece-
 rint Apostoli baptizantes in nomine Tri-
 nitatis, cum in una persona Christi doce-
 rent implicari & pradicari Sanctissimam
 Trinitatem. Et dicunt quidam ex Scho-
 lasticis baptizasse Apostolos ex quadam
 peculiari Dei dispensatione. Alii autem
 dicunt, diuinae Lucam, dum ait baptiza-
 tum fuisse in nomine domini Iesu. capit. 2.
 10. 19. intelligere, in fide eius vel auctori-
 tate eius, vel Baptismo ab illo instituto bap-
 tizatum, at non in nomine eius solius, sed
 adiuncto Patre & Spiritu sancto. Eoque
 iusserit dominus Apostolis, cap. fin. Mat-
 thei, baptizare, in nomine Patris, & Filii
 & Spiritus sancti. Verum hac reiiciemus
 plenius tractada ad Theologos, sufficit no-
 bis hac obiter monuisse.

h c. retulerunt 86. c. si non, de consec. dist. 4.
 vide qua tractat Astensis in summa. lib. 4.
 tit. 2. vers. circa secundum.

Baptismo adduntur praeter formam su-
 periores aliae solemnes ceremoniae,
 quae tamen pro forma substantiali non sunt:
 sed quae mysteria Baptismi exponere, &
 gratiam Spiritus sancti significare possint,
 a tempore Apostolorum per manus tra-
 ditae. **a** Quarum Quaedam praecedunt ipsam
 in aquam immersionem, Quaedam sequun-
 tur. Habet praeterea rationem Ecclesia
 baptizandorum, num sint adulti, vel in-
 fantes.

Si quidem ¶ adulti ante baptismum ca-
 techisantur & instruuntur, quid de fide cre-
 dere debeant. **b** eaque de causa prius exa-
 minantur, **c** ut per se fidem profiteantur. **d**
 Neque enim fidei professio alterius pro-
 dest ei, qui per se respondere potest. **e** In-
 dicebatur adultis ante Baptismum & vitae
 peractae male poenitentia: non propter sa-
 tisfactionem peccati, sed propter reueren-
 tiam Baptismi, ratione humilitatis. **f**

Paruuli ¶ contra cum aliorum & Ec-
 clesiae sponsione fidei baptizantur: **g** & vi-
 ces baptizandi, qui per se loqui non po-
 test, alius supplet. **h** Proinde adhibetur A-
 nadochi, fidei iutores seu patres lustrici,
 qui vulgo patrimi matrimaue nuncupan-
 tur. **i** Adhibentur & exorcismi, **k** exsuffla-
 tiones, **l** orationes, **m** sal benedictus, sa-
 liuae contactus, **n** chrismatis inunctio. **o**

Ad haec nomen baptizando imponi-
 tur, **p** signatur baptizatus in fronte, in cor-
 de. **q** Trina fit immersio in nomine & co-
 fessione sanctissimae Trinitatis, & in me-
 moriam triduanae resurrectionis, **r** sufficit
 & aliquando vna, cum eadem confessio-
 ne. Sequenda autem erit in hac immer-
 sione, infusione, vel asperione aquae, con-
 suetudo Ecclesiarum. Sufficietque si mo-
 do aqua in aliquam partem baptizando
 infundatur corporis. **s** Imponitur & post
 baptismum baptizato candida vestis, **t** fi-
 unt & alia, quae in libro baptizandorum

præscripta sunt ab Ecclesia Catholica, quæ extra causam necessitatis, ut benedictio aquæ seruantur.

S C H O L I A.

- a ut liquet ex diuo Clemente Roman. libr. 7. constitutionum Apostolicarum. cap. 39. 40. 41. 42. Dionysio Areopagita, libr. de Ecclesiast. Hierarch. cap. 2. Tertulliano libr. de corona militis. D. Augustino de Symbolo ad Cathecumenos, libr. 4. Tractatio & ratio mysteriorum que adhibentur baptismati. de consecrat. distin. 4. cap. 1. igitur, & secunda prædicatione, &c.
- b ca. ante baptismum, can. ante viginti, can. symbolum. § 6. de consecratio. distinctio. 4. quot autem menses debeant esse Iudæi inter Cathecumenos, antequam baptizentur, docetur in ca. Iudæi. de consecratio. distinctio. 4.
- c ca. baptizandi. 8. de consecratione distinctio. 4.
- d ca. cum pro, de consecrat. distinctio. 4.
- e ca. agunt, ad can. ne quod abfit, de consecrat. distinctio. 4.
- f ca. sine penitentia, eadem distinctio. 4. vide D. Augustinum. lib. 1. de Penitentia.
- g ca. in Ecclesia, ca. paruuli, cum pluribus canonibus sequentibus, & can. quaras, de consecratione, distinctio. 4. can. maiores, de Baptismo.
- h ca. paruuli, ca. egrotantes, ca. cum pro paruulis, de consecrat. dist. 4.
- i ca. vos ante, de consecrat. distinctio. 4. vnus porro non plures offerre debent baptizandum. ca. non plures, de consecratio. distinctio. 4. ca. quamuis. in 3. de cognat. spirita. in Sex. Nouella Iustina. 123. §. ad hac iubemus.
- k ca. siue paruuli, ca. ante viginti. can. sicut, de consecrat. distin. 4. Catechismus & exorcismus preparant ad sacramentum baptismi, ca. ante baptismum, & can. prima. de consecrat. distinctio. 4.
- l dist. ca. siue paruuli, ca. de hinc iterum, de consecrat. distinctio.

ca. ex hinc iam, & ca. emerfisti, de consecrat. dist. 4.

n dist. ca. ex hinc iam, & ca. sal. celeste: ubi ratio de consecrat. distin.

o ca. postea tangitur, de consecrat. distin. 4. tanguntur nares & aures ex salua: & dicitur effietare, &c. ubi ratio.

p ca. deinde, de consecrat. distin. 4. alibi docetur, quare inungatur oleo sancto baptizatus in pectore, & inter scapulas.

q can. baptizandi, in 2. ead. distinctio. 4. de consecratione ibi, baptizandi nomē suū dicat. Sicque baptismus datur infundendo aquam: ego te baptizo, Petre, vel Paulle, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, nomina propria hominibus imposita, ad recognoscendos singulos. l. 1. C. de mutatio. nomin. libr. 9. titul. 25. Antiquitus Iudæi imponebant natis filius statim nomina, dum vidit Adam factū esse Euam, vocauit eam viraginem ex viro factam. Genes. 1. Sic capit. 4. vocauit filios, Cain, Abel, &c. & cap. vigesimoquinto, ubi egressi sunt Iacob & Esau ex utero matris, ita vocati sunt. Post statuta circumcisionem nomina, ut plerumque cum nati circumcidebantur, propria accipiebant, ut Luca, capit. 1. & 2. apud Græcos etiam, nomina nuper natis, consulto & adhibitis sacris & litationibus, & vocatis aliis proximisque, constare potest, ex eo quod scribit Polyenus lib. 6. Stratagematon in stratagem. Iasonis 6. dum refert. Iasonem, fratrem habuisse Merionem magnis opibus pradium, sed tenacem, nihilque ipsi largientem: cumq; filio sibi procreato, ad imponendum ei nomen Thessalorum principibus conuocatis aduocasse fratrem, ut primas in eo negotio partes ipse susciperet. Merionemque habuisse litationum principatum a fratre, (nos dicimus similem patrimonium) forsan & potestatem accepisse nomen indendi puero, atque eum, cum intellexisset interim, Iasonem fratrem vim attulisse suis dispensationibus, & abstulisse viginti talenta: nomē imposuisse &c.

Porthaon, quod est vastator. Apud Romanos pueris natis, nomina imponebantur nono a natiuitatis die, feminis octauo: Plutarch. in problematis, ubi reddit rationem Macrob. libr. 1. Saturn. cap. 16. ut & prenomena pueris non prius imponebantur quam togam virilem sumerent: puellis non prius quam nubere, ut auctorem laudat Q. Scaenolam C. Titus Probus in epitome libri decimi Valerii Maximi. Quamquam & postea & nomina mutarent, ut in adoptionibus Romani, & apud alios alio tempore ex aliqua causa, ut Abraham dictus Abraham, Sarai Sara, Genes. capit. 17. mutauit & nomen Christus Simoni Bariona, & nominauit eum, Cepham vel Petrum, hodie in baptismo imponuntur nomina, & aliquando in confirmatione alia dantur. Licet & iure mutare nomen proprium, dummodo in fraudem cuiusquam hoc non fiat, dict. l. 1. de mutatio. nom. C. si quis ex nomine, de lega. apud Iustinia. vide qua diximus de mutatione nominis. lib. 3. 6. Syntag. cap. 4.

f. cap. postea signatio. de consecratio. distinctione. 4.

g. ca. postquam nos. 78. can. si quis presbyter. 79. can. de Tom. 80. can. eodem modo 81. can. multi sunt. 82. de consecrat. dist. 4. & in can. Apostolo 48.

t. ca. propter vitandum 85. de consecratio. D. dist. 4.

v. ut ait glo. in cap. proprie. 3. ad verba trium millium, de consecrat. dist. 4. textus. in ca. nec quemquam. ead. 4. dist. 4.

x. ca. post baptismum, & ca. accepisti, de consecr. dist. 4.

y. cap. deinde a sacerdote, §. final. cum duobus sequentibus. de consecratione distinction. 4.

CAPVT. VI.

1. Qui baptizari possint.

2. Num monstrum.

3. Num gemini.

Baptizantur tantum ¶ ad regeneratio-
nem homines, & illique dum viuunt, non post mortem, *b* baptizari possunt adulti, paruuli, muti, surdi, & grotantes, qui aliis respondentibus pro illis de fide, cum per se respondere nequeant, vtiliter baptismum accipiunt. *c* De dormientibus autem & amentibus num baptizari possint cum distinctione responsum est, vt si ante somnum vel amentiam decreuerint velle baptizari, possint baptizari, contra si non habuerint ante propositum baptizandi, quemadmodum neque inuiti baptizari possunt. *d* In vtero matris omnino existens partus, non baptizatur: quamuis mater pro se baptizetur, *e* nec extenditur baptismus matris ad eum, qui in eius vtero est. Quia qui nondum secundum Adam natus non est, non potest renasci secundum Christum. *f* Dehinc quod in fidei confessione cuiusque voluntas exigitur. *g* Attamen si pueri in vtero existentis appareat extra vterum aliquod membrum, in casu necessitatis in illo membro viuentis poterit baptizari. *h* Plures quoque vnico baptismo simul posse baptizari imminente periculo putata ignis, ruinae, vel alterius necessitatis, cum hac forma, *vos baptizo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, placuit. *i*

In monstro ¶ ex muliere nato, num baptizari debeat, distinguendum puto: num ad brutam omnino tendat figuram, vt nullum vestigium humanae formae vel animae hominis habere videatur, vt si omnino anguis, omnino canis, &c. Putarem non dici hominem, *k* & ideo baptizandum non esse. Quod si vestigium in eo sit humanae figurae, quamuis per omnia membra homo non sit perfecte apparens, tutius puto, si baptizetur, quia videatur habere humanam animam & rationalem, neque debeat ei obesse superfluitas, vel defectus corporis, vel membrorum. *l*

Quamobrem & gemini nati, ¶ & iuncti

funt baptizandi, vnus illorum prior, Ego A te baptizo, &c. & postea alius, Si nō es baptizatus, ego te baptizo, &c. idque ob difficultatem & dubium, num vna anima eodē duos, corpore distinctos, vt iunctos viuificet, an vero duæ animæ adsint. m Semel baptizati non amittunt characterem, nec rebaptizantur, vt ante dictum. n

S C H O L I A.

- * Est enim **baptisma** necessarium ad salutem B eternam consequendam, & regenerationem, & aliorum, quorum aliud præter hominem capax non est: & proinde abominabiles sunt ille execrationes, quæ fiunt per sortilegia, & magos baptizantes lapides, busones & similia, ad contumeliam creatoris, & contemptum sacramenti, impellente inimico salutis humane diabolo.
- β Mortui sine **baptismo** post publicatam legem **baptismi** obnoxii sunt morti eterna, si non ante aut **baptismo** fluminis fuerint baptizati, vt antea diximus, & postea in effectu, & can. firmissime. Proinde iurisdictio Ecclesie nō extenditur ad mortuos, neque remedia eius **baptismi** fluminis: quia mortui non sunt de eius foro. can. ligatur 24. questio. 2. & post mortem hominum locantur anima, secundum quod meruerunt, can. tempus 13. questio. secunda.
- a capit. 1. §. final. de consecratio. distinctio. 5. cap. 1. §. sacramentum, de summa Trinitate.
- b ca. maiores, de **baptismo**. can. 1. §. final. & can. baptizari, de consecrat. distinctio. 5. Pueri nisi baptizentur, vita eterna priuantur, ca. firmissime, de consecr. dist. 4. Quem admodum post introductam circumcissionem, incircuncisi masculi, peribant a vita eterna. ca. quod autem apud nos, & ca. ex quo. ead. distinctio. 4. expresse diuini Ioan. capit. 3. de baptis. ad Roman. 5. Et ita non baptizati decedentes damnati sunt, sed mitissima pœna plectuntur, can. regenerante, de consecratione dist. 4. ex diuino August.
- libr. 1. de peccatorum meritis. capit. 15. De **baptismo** paruulorum fuit sententia diuini Augustini, pueros sine **baptismo** decedentes, æterno igne puniendos. Verū & ab eo omnes Theologi recentiores dissentiunt, excepto vno Gregorio Ariminensi, sed priuatione visionis Dei puniendos tantum, vide hac de re integrum libellum Catharini Politi, de Statu puerorum post mortem. Itaque non ex fide parentum in vtero existentes mortui, vel sine **baptismo** decedentes saluantur, can. illud perferuari, & can. filius Dei. §. paruuli etiam, & can. si qui apud, can. paruuli alio, cano. nihil est aliud. can. minor, can. placuit, vt qui, de consecratio. distinctio. 4.
- c ca. paruuli alio profitente, can. egrotantæ, cum 2. sequentibus. can. paruuli fides, can. mater Ecclesia, ca. quis autem nesciat. vbi rationes. de consecr. dist. 4.
- C d cap. maiores. §. item quaritur, de **Baptism.** pulcherrimum exemplum refert Fulgastius, libr. 1. capit. 16. & Egnatius ex diuino Augustino, de quodam Curina, agri Hipponensis incolæ, qui cum per plures dies sensibus fere amissis tacuisset, velut mortuus, tandem subito loquelam adeptus, dixit se ante tribunal Dei fuisse, & iussu redire in vitam, & in Ecclesia illa se fuisse ab Augustino Hippono baptizatum, & monuit, vt ita faceret, quoniam quod tunc videbatur factum, visio erat.
- D e ca. si ad matris. 114. de consecr. dist. 4. ex diuino Augusti. lib. 6. contra Iulian. capit. 5. ca. Moyses, 32. q. 2.
- f ca. qui in maternis 15. de consecr. dist. 4. Ex Isidoro lib. 1. sententia. de summo bono. cap. 2.
- g can. si qua mulier. 116. eadem distinctio. 4. de consecratio. ex capitulis concilii Martini Bracharensem. cap. 54.
- h Hac est opinio Landulphi. ad 4. libr. Magistri sententiarū. dist. 14. q. 1. que tutior iudicatur. Quamquam in contrarium sint aliorū aliqua sententia, de quibus agit Angelus Clauusius in summa §. **baptismus** 6.

pro

pro qua mihi videtur textus in ca. nec A
quenua. de Consecrat. distinct. 4. Vulga-
re quod scriptum est, Traiani linguam
post multos ab eius morte annos inuentam,
baptizatam, a Gregorio, quod refert D. Io-
annes Damascenus.

i Diuus Thomas 3. parte summa, q. 67. arti-
culo 6. cap. 2. Astexanus lib. 4. summa tit.
5. §. circa secundum, vers. vtrum vnus.

k l. non sunt liberi, 14. de sta. hom. in P. sic
intelligo l. ostentum 38. §. l. quæret aliquis
135. de verbor. signi. P. l. penul. c. de post-
humis hered. infitit.

l proxime citatis irribus. Sunt enim diuer-
se hominum figure, que extra ordinem
communem alicubi inueniuntur, que ni-
hilominus inter homines annumerantur,
quamuis verum sit esse portentosas & mou-
strosas, prout liquet ex P. initioli. 6. histo-
ria naturalis cap. 30. §. lib. 7. cap. 2.

m vide Landulphum in 4. sentent. distinct.
6. quæst. 2.

n sublata itaque hæresis de hereticis rebapti-
zandis, tanquam amissent characterem
per hæresin, determinata per Stephanum
Papam. Euseb. lib. 7. c. 2. Et propterea He-
leno, Firmiliano, & cunctis per Siciliam
Capadociam, Galatiam, & vicinarum
gentium episcopis excommunicationem
minatus est. Idem Euseb. 7. lib. cap. 5.

CAPVT VII.

1 Qui baptizare possint, & de ministro ba-
ptismi.

2 De sponforibus & compaternitate.

C O N S T A T, vt † regulare, baptizandi
ministerium presbyteris solis fuisse
concessum, vt nec diaconis permittatur
absque presbytero: nisi his procul absentibus,
vltima langoris necessitas cogat. a In
necessitate periculi vitæ baptizandi quip-
pe, cum abest episcopus, aut presbyter, aut
alius Ecclesiasticus minister, non quidem
ex auctoritate officii, sed ex permissione
Ecclesiæ, laici possunt sacramentum, quod
acceperunt, baptismi dare. b Et in eadem

quoque necessitate, deficiente viro, mu-
lier baptizat, non aliter, c imo & Paganus,
d & Iudæus. e Potestque exhiberi bap-
tismus a bonis & malis ministris, f ab hære-
ticis, dummodo hi & reliqui omnes, cum
aqua, forma, & intentione Ecclesiæ ba-
ptizent: g nemo tamen vnquam seipsum
baptizare potest. h.

Cæterum sponsores † fidei, seu patres, 2
vel matres spiritales baptizandorum, dicti
patrimi & matrimi, i qui leuant in fontibus,
& ad sunt baptizatis, vt pro eis respon-
deant, non admittuntur regulariter, non
baptizati, aut non confirmati, k non etiam
Abbas, nō monachus. l Si tamen de facto
leuent & accedant, fiunt compatres spiri-
tales. | Quemadmodum vnus m compater
& vna commater tantum: non plures re-
gulariter tantum accedere possunt: verum
tamen si reipsa plures accedant & interue-
niant in leuando a baptisate, omnes con-
trahunt consanguinitatem spiritualementem.
n Est & regulare, patrem aut matrem na-
turalem baptizandi, non posse leuare, of-
ferre, vel tenere in baptismo filium. o Ex-
cepta causa necessitatis, ex qua & contra-
hunt quoque cognationem spiritualementem. p.

SCHOLIA.

a can. constat, 19. de Consecra. dist. 4. can.

D Diaconos, 93. distinct.

b dict. ca. constat, & can. in necessitate, 21.

ca. sanctum est baptisma 36. de Consecra.

distinct. 4. Diuus August. ad Fortunatum.

In Concilio Tridenti. sessio. 7. de Sacramē-

tis in genere cap. 10.

c ca. mulier, 20. de Consecra. distinct. 4. ca.

4. super quibus, 30. q. 3. vide diuum Cle-

mentem li. 3. Constitutio. Apostolica. cap.

9. & 10.

E d ca. Romanus pontifex, 23. de Consecra. di-

distinct. 4.

e ca. a quodam Iudæo, 24. ca. solet etiam qua-

ri, 31. de Consecra. eadem distinct. 4.

f ca. si inter bonos, 25. ca. baptismus, 26. ca.

cum baptizat, 27. de Consecratio. distinct.

4. non enim pendet vis sacramenti a merito ministri, sed ex potestate Dei, ut ibidem dicitur.
- g** ca. si apud illos, 28. ca. quamuis unum, 29. de Consecrat. distinct. 4. vide Innocentium ad cap. fraternitati, de clerico excommu. ministra.
- h** Vide, de forma baptismi canon. debitum, 4. de Baptismo.
- i** Anadochi dicuntur à Dion. Arcopagita, patrimi vulgo seu compates quasi patres. **B** Tamen apud priscos Romanos pater patrimus dicebatur, qui cum esset pater, habebat suum patrem superstitem, ut ait Sextus Pompeius Festus, ibi & matrima ea, qua mater existens, matrem suam habebat. Potest hic patrimus & matrima dici, qui patris aut qua matris fungitur officio & munere, ut & patritum, & auitum, dixerunt, quod ad patrem vel auum pertineret, secundum Nonium Marcellum ex **C** Parrone, et Cicerone in prima Tusculana. Paganis quoque mos fuit, de ferre in Publicum filios nuper natos, ut nomina illis imponerent, sceminis die octauo, masculis, nono: dies ille, quod fiebat, Iusticus dicebatur, & qui ferebat ea de causa, dicitur pater Iusticus, ut scribit Macrobius. 1. Saturnalior. cap. 16. & Festus.
- k** ca. in baptisate, de Consecra. distinct. 4. licet ut diximus paulo ante, Iudaei & non **D** baptizati in necessitate possint baptizare. Notandum tamen, non esse de necessitate Sacramenti baptismi, ut baptizatus teneatur ab aliquo, precipue dum urget periculum mortis, & necessitas baptizandi. Extra tamen necessitatem, peccaret sacerdos baptizans sine lenante, propter ritum a sanctis Apostolis institutum, ut docet Dignus Dionysius Arcopagita, libr. de Ecclesiastica hierarchia cap. fina. Quia cum baptismus sit quadam regeneratio: quemadmodum, paruulus nuper natus, eget nutrice & pedagogo, sic in spiritali generatione, propter imbecillitatem spiritualem, qua reperitur etiam in adultis, ut ait D. Petrus 1. can. 2. quasi modo geniti infantes lac
- A** concupiscite, &c. exigimus aliquos ut patres, qui fidem lenatis doceant, & eos instituant, vide Vignarium in institutionibus Theologicis de sacramento baptismi. cap. 16. distinct. 1. vers. 10.
- l** ca. non licet, ca. monachi, de Consecra. distinct. 4. ca. placuit. 16. quest. 1.
- m** ca. non plures, de Consecra. distinct. 4. cap. fin. de cogna. spirita. in Sext. Et in concilio Tridenti. sessio. 24. de reformatio. matris. cap. 2. unus enim est pater naturalis, quem imitatur spiritalis.
- n** dicto cap. fin. de cogna. spirita. in Sex. quod tamen concilium Tridentinum videtur reformasse in proxime citato loc. Hic notandum, aliquos existimasse, vniuersitatem vel ciuitatem non posse fieri patrimum, nec contrahere compaternitatis cognationem, ut Federicus, consil. decimoquinto. Et quod vniuersitas ipsa, ut corpus est ciuile, non dicatur baptizata. Et qui non est baptizatus non possit ad baptizandum suscipere ca. in baptisate, 102. de Consecration. distinct. quarta. facit argumētum capit. Romana §. in vniuersitatem, & capitul. si sententia. de Sentent. excommunicatio. in Sex. Panormitanus tamen, defendit contrarium, posseque hanc cognationem spiritualem, contrahi cum vniuersitate per Syndicum vel delegatum, quod dispositio concepta in vniuersitatem resoluitur, ut respiciat personas singulas de vniuersitate, dicto capitul. si sententia, facit quod notatur in dicto §. in vniuersitatem, capitul. nonerit, capit. grauem, de Sentent. excommu. Adde quod hodie consuetudo recepit, ut per procuratorem in magnis viris seu magnatibus, hac cognatio cum mandante possit contrahi spiritalis, ut ait Petrus ad capus finale. de Cognatione. spirita. in Sex. quamuis alii negent, ut Panormi. & alii ad c. veniens, de Cogna. spirita. Panormi. tamen distinguit, & tradit prohiberi quidem per procuratorem contrahi, antequam actus fiat: at post actum tenere. Qui negant, dicunt necessariam esse patrimi in actu baptismatis presentiam, vide

summarum

A summam Rosellam in verbo matrimonii, in 6. impedimento, num. 18. & 19. summam Angelicam in verbo matrimonium 3. impedimento 7. num. 14. & 15. **O** ca. penul. §. finali, & cano. finali. 30. quaestione 4. **P** ca. ad lmina, 30. q. 1. Dicitur etiā est, honestum non esse, licet non sit prohibitum, duos coniuges simul alterius filium de baptismo leuare. ca. fin. 30. q. 4. sed & commater uxoris mea facta, constante matrimonio **B** cōtrahit cognationem spiritalem mecum, ut post mortem uxoris mea, non possim cum ea matrimonium contrahere. ca. sci-scitatur, & ca. si quis ex vno coniugio, 30. q. 4. Fuit olim valde controuersum, num si maritus proprium filium, si in casu necessitatis lenasset de baptismo, vel baptizasset, uxor ei teneretur reddere debitū commixtionis, quod disputatur in tota 30. q. 1. & resoluitur. Et resolutum in ca. ad lmina, teneri, nec separandos ideo coniuges, & clarius deinceps, nec subtrahendum ideo debitum coniugale in capite. 2. de cognat. spiritali, libr. 4. titul. 11.

CAPVT VIII.

Vbi baptizandum sit.

BAPTIZARI debent baptizandi, non in priuatis locis, sed in Ecclesiis parochialibus, intra quarum fines seu limites nascuntur: aut in eo loco, in quo sunt fontes specialiter deputati. Nisi regum aut principum filii sint baptizandi: vel nisi tale periculum imminet vel urgeat, ut non permittat ad Ecclesiam accedere. **A**

SCHOLIA.

A Ita conclusum in concilio Viennensi, Clement. 1. de baptismo. lib. 3. Clementin. tit. 15. vide ca. de diuinis 45. sub. 16. q. 1. c. his que pro Ecclesia, 11. de Maior. & obediē. c. 2. de mona. Ea que ratione Ecclesia parochiales, baptismales dicuntur. c. 1. de Ope. noni nuntia. pari que ratione, prohibitorum sacramentorum percipiunt decimas & primitias. ca. Eccles. 13. c. 1. uidentur qua tractas D. Thomas, part. 3. **summa**

9. 83. part. 3. Prohibitum & Monachis sacra baptisteria in monasteriis habere. ca. pridem 18. q. 2. Prohibuit & Iustinianus, Nouella 58. in priuatis domibus sacra fieri mysteria, & Iulianus antecessor constitutio. 52. quemamodum & Leuit. c. 17. prohibitum, alibi offerre sacrificia, quam ad ostium tabernaculi. Statuit & 6. synodus in Trullo, ca. 31. & ibi etiam tractat Balsamon, ne in priuatis adibus, aut in oratoris sacrificaretur vel baptizaretur sine episcopi loci cōsensu. Refertur & in ca. clericos, 34. de Consecrat. dist. 1. Missas etiam in priuatis locis non esse dicendas, statuit Concilium Aureliacense, c. 3. & in Capitularibus Caroli magni lib. 5. c. 230. & lib. 5. c. 101. in ca. vnicuique 33. de Consecrat. dist. 1. Prohibuit & Iustini. Nouella. 131. de Eccles. titulis, c. 8. Quod voluit emendare Leo Imperator nouella sua 4. dum statuit, non modo vniuersales Ecclesie sacerdotes, verū etiam eos, qui ad quamcunque ad eam sacram pertinent, si in hoc vocentur, licite sacra mysteria exponere, diuinumque cultum celebrare domi priuata posse. Dehinc & Nouella 15. permittit, ut salutarem baptismum in quocumque sacro oratorio peragi liceat. Caterum ista constitutiones nihil obsunt sacris canonibus: ut nec relique, que a principibus laicis de rebus aut personis statuunt Ecclesiasticis, propter defectum potestatis eorum, qui statuunt. ca. lege imperatorum, & ca. certum est, 11. ca. suscipitis 10. dist. ca. inter 33. q. 2. can. bene, 96. dist. in capitul. que in Ecclesiarum pralatis, 7. de Constitutio. cum similib.

CAPVT IX.

De tempore baptizandi.

IN primitiua Ecclesia baptismus generalis tantum in anno fiebat, Sabbato sancto in Paschate & Pentecoste: ex necessitate vero, quando cumque periculum mortis imminet. **a** Hodie omni tempore, & in omni aqua elementari licet, ob necessitatem & periculum, quod omnibus per omnia momenta imminet. **b**

SCHOLIA.

a ca. non ratione, cum sequentibus, usque ad can. constat, de Consecra. distinct. 4.

b ca. celebritatem, de Consecr. distinct. 3. ca. quando quis, de Consecr. dist. 4. Nouella Leonis tamen 17. voluit statuere, baptismum pueri nuper nati differendum usque ad diem quadragesimum a natiuitate, nisi infanti mors immineret, neque etiam mulieres puerperas baptismum non iniunctas, intra diem 40. a puerperio baptizari permittit, aut iniunctas intra quadragesimum diem admitti ad sacram communionem. Scribit & Photius lib. 3. c. 18. Sed ut dixi antea proxime, ubi canones sunt, legibus imperatorum contrariis fides abroganda.

CAPVT X.

1 De effectu & sine baptismi circa peccata.

2 Et cognationem spiritualem.

BAPTISMVS, est † fundamentum omnium sacramentorum aliorum, a sine quo nemo saluari potest, si contemnat baptizari. b Spiritualiter namque homo renascitur per baptismum, & sic membrum Christi, c & dæmon omnes vires amittit in aquis baptismatis, d delet baptismus originale peccatum, e ob quod mortui ante baptismum, damnantur, faufert & in adultis peccata actualia omnia. g Manet tamen in baptizatis concupiscentia, sed attenuata, quæ non obest, & ad exercitium pugne spiritualis nobis relicta est. h Sicque explicat Diuus Augustinus. i Non ex quo, quis, inquit, baptizatur, omnis vetus infirmitas in eo absimitur, Sed renouatio incipit a remissione omnium peccatorum, & intelligentia & operatione spiritualium: cetera vero in se facta sunt, donec etiam in re fiant, quod erit in resurrectione. Nam in baptismo quamuis fiat plena remissio peccatorum, non tamen plena est nouitas, & perfecta mutatio: quia adhuc remanet corruptio, non solum in corpore, sed etiam in animo, qui est homo interior: in quo, si perfecta esset nouitas, non diceret Apostolus, quod renouatur de die in diem, &c.

A Per baptismum † contrahitur cognatio spiritualis, quæ impedit contrahi / matrimonium, & dissoluit contractum, inter leuantem & leuatam ex sacro baptismate, inter patrem baptizati & viduam leuantis, m inter baptizatum & viduam leuantis n inter baptizatum & filiam leuantis, vel inter filium leuantis & filiam baptizatam: o inter filios filiasue baptizantis presbyteri, & baptizatum aut baptizatam. p Contrahitur & cognatio hæc inter patrum seu leuantem, & matrem, seu eam, quæ leuat: verum matrimonium inter illos non impedit. q.

SCHOLIA.

a ca. cum itaque, de Consecr. dist. 4. c. 3. de presbytero non baptizato ministrante li. 3. ti. 43. Ordine prior & necessarius baptismus, ca. prater hoc, §. hac de malis, 1 2. dist. ianua aliorum sacramentorum, ca. si quis fugerit. 1. questio. 1. canon. hi vero, de Consecration. distinct. 4.

b ca. cum itaque, de Consecr. dist. 4. c. maiores, 3. de baptis. & ad Titum c. 3. Lacro generationis saluamur, & diui Ioan. cap. 3. nisi quis renatus fuerit, &c. Quod apud nos valet aqua baptismatis, hac egit apud veteres vel pro paruulis sola fides: vel pro maioribus virtus sacrificii, vel pro his qui de stirpe Abrahæ prodierunt, mysterium circumcisionis. Gregorius in Moralibus libro. 4. in Job. c. 2. ca. quod autem §. de Consecr. distinct. 4. Verum hoc amplius quam circumcisio operatur nunc baptismus: quia circumcisio pœnam originalis peccati tollebat, sed gratiam non dabat: facit autem utrumque baptismus, in c. maiores, de Baptismo.

c ca. quia passus, de Consecr. dist. 2. ca. 1. & ca. ad hoc, de Consecr. distinct. 4.

d ca. nec quemquam, de Consecr. distinct. 4.

e ca. firmissime, 3. & ca. ex quo, 6. de Consecr. dist. 4.

f dicto can. firmissime.

g ca. regenerante, & ca. sine penitentia, de Consecr. distinct. 4.

h ca.

- h** ca. per baptismum, 2. de Consecra. dist. 4. **A** vide concilium Tridentinum in 5. sessione, de peccato origina. c. 1. diuum Aug. lib. 1. de baptis. paruulorum. c. 39.
- i** Diuus Augustinus de baptis. paruulorum c. 7. relatus. in ca. non ex quo, 146. de Consecratio. distinct. 4.
- k** D. Paulus Epistola secunda ad Corinthios cap. 4.
- l** ca. ita diligere, 30. q. 3. ibique argumento utitur filiorum adoptiuorum Nicolaus summus pontif. facit l. si quis alumnam, lib. 5. c. 11. 4. In Ecloga Basilio. li. 28. tit. 5. c. 17. Constanti. Harmenone lib. 4. tit. 6. *Ἐστὶν ἡ τῆς ἀγάπης βαπτισματός, &c.*
- m** 6. Martinus, de cogna. spirit. vide totam 30. q. 4. Superueniens tamen compaternitas inter coniuges, nō dissoluit contractum matrimonium. c. 2. & c. contracto. de Cogna. spiritali. tota. 30. quest. 1.
- n** c. veniens, de Cogn. spirit. c. 1. eo. tit. in Sex. **C** ca. non oportet, cum duobus sequentibus. 3. quest.
- o** Quare si de facto contingantur, separabitur matrimonium. c. tua nos, de cogna. spiritali: quamuis libere contrahi possit matrimonium inter fratrem baptizati, & filiam patris vel matris. c. 1. qui matrimonium accusa. pess.
- p** vide cap. finale, de Cognatione spiritali.
- q** can. fin. in 1. glof. 10. q. 5. Satis tamen **D** putatur & ad vitandum scrupulum pertinere, colendamue honestatem bonorum morum, si matrimonium inter se non inuent, ut ait Panor. ad cap. 1. Martinus, de Sponsalib.

DESACRAMENTO
CONFIRMATIONIS.
TIT. VIII.

A Tractatur de Consecratio. distinct. 5. can. 1. 95. distinct. titulo de Sacra unctio. lib. 1. tit. 15. De hoc nos tractamus lib. 2. Syntagma. cap. 1. 5.

CAPVT I.
Continuatio, Quid confirmatio.

A BSOLUTA tractatione de Baptismo, sequitur vt agamus de Confirmationis sacramento, quod sequitur Baptismū. **a** Omnes Christiani bis ante baptismum vnguntur oleo benedicto: primum in peccatore, deinde inter scapulas: & bis post baptismum scilicet chrismate sancto in vertice: demum in fronte. **b** Per frontis chrismationem manus impositio designatur, quæ alio nomine dicitur cōfirmatio, quia per eam spiritus sanctus ad augmentum & robur datur. **c**.

SCHOLIA.

- a** canon. primo. & 3. de Consecr. distinct. 5.
- b** c hac, & quid significet ista unctio. tractatur in cap. unico. c. quia vero Christus, de sacra unctio. Quomodo oleum triplex fiat in Ecclesia, in quinta feria hebdomada in ramis palmarum, docet Guilielmus Durandus in lib. 6. Rationalis diuinorum officio. cap. 74. vbi de oleo infirmorum, Chrismatis, & de oleo sancto.
- c** dicto cap. unico. §. per frontis chrismationem, de Sacra. unctio. ca. spiritus sanctus, 2. de Consecr. dist. 1. Omnes Christiani fideles per manus impositionem episcoporum spiritum sanctum post Baptismum accipere debent, vt pleni Christiani inueniantur. ca. 1. omnes fideles, de Consecra. dist. 5. Baptismi & cōfirmationis duo sacramenta ita coniuncta sunt, vt ab inuicem nisi morte proueniente nullatenus possint a Christiano separari, & vnum sine altero rite perfici non possit. ca. 3. de his vero super quibus, de Consecra. dist. 5. Quod de adultis dicitur, qui pleni dicuntur effici Christiani, dum Confirmationem accipiunt: & si contemneret, peccarent mortaliter, alioquin pueris decedentibus sufficit Baptismus, gloss. ad can. 1. ad verba vt pleni, & gloss. fin. ad ca. 3. ad verbum perfici, de Consecra. dist. 5. Facit quod scriptum Actuum c. 8. ibi, Baptizati tantum erant in nomine domini IESU, tunc imponentes manus accipiebant spiritum sanctum, &c. can. manus, de Consecratio. distinct. 4.

H